

Σουρρεαλισμός, ουσ. αρ. Αυτοματισμός ψυχικός, καθαρός, με τον οποίο προτίθεται κανείς να εκφράσει είτε προφορικά είτε γραπτά, είτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, την πραγματική λειτουργία της σκέψης. Υπαγόρευση της σκέψης, με την απουσία κάθε ελέγχου από τη λογική, έξω από κάθε προκατάληψη αισθητική ή ηθική. Τείνει να καταλύσει όλους τους άλλους ψυχικούς μηχανισμούς και να υποκατασταθεί στη θέση της στη λύση των

κυριότερων προβλημάτων της ζωής.

Τα Μανιφέστα του Υπερρεαλισμού

Το Σουρρεαλιστικό Μανιφέστο του Αντρέ Μπρετόν εμφανίστηκε το 1924. Μέσα σε αυτό το εκτεταμένο κείμενο αποτυπώνονται οι φιλοδοξίες και οι σκοποί του υπερρεαλισμού. Η φαντασία, η τρέλα, το ασυνείδητο και η παντοδυναμία του ονειρικού στοιχείου αποτελούν τα προπύργια της υπερρεαλιστικής οπτικής. Αποδίδονται ακόμα ιδιαίτερες τιμές στον Σίγκμουντ Φρόυντ, που είναι ο πρώτος αναλυτής των ονείρων, ως μέσο για την κατανόηση του ατόμου. Ο σουρρεαλισμός γίνεται κήρυκας της απαλλαγής του ανθρώπου από τον έλεγχο της λογικής και από κάθε επιταγή ηθικής τάξης. Βασικό στοιχείο του αποτελεί ακόμα η αντίθεση στον Χριστιανισμό και τον καρτεσιανισμό, που σύμφωνα με τη θεωρία του υπερρεαλισμού παραλύουν όλη τη σκέψη της Δύσης. Το 1930 παρουσιάστηκε το Δεύτερο Μανιφέστο. Αυτό στρέφεται πιο έντονα στην ερμητική και αλημιστική παράδοση, χωρίς βέβαια να εγκαταλείπεται ο αντιχριστιανισμός και ο αριστερισμός.

Το τέλος του Υπερρεαλισμού

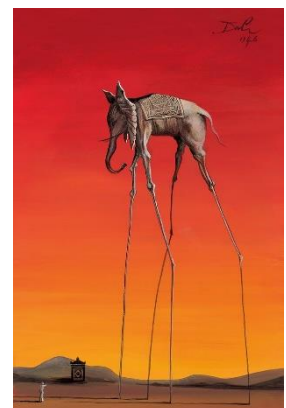
Πολλοί ιστορικοί θεωρούν την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου ως την αρχή του τέλους για τον υπερρεαλισμό. Ως οργανωμένο κίνημα θα περάσει κρίση μετά το θάνατο του Αντρέ Μπρετόν το 1966, και θα υπάρξουν κάποιοι που θα αναγγείλουν το τέλος του ως οργανωμένη δραστηριότητα το 1969

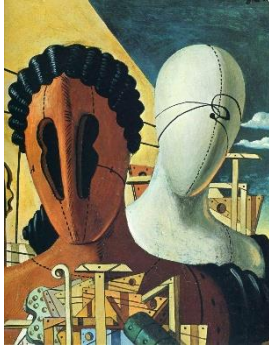

Ο Σαλβαδόρ Νταλί υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους Ισπανούς ζωγράφους. Συνδέθηκε με το κίνημα του σουρεαλισμού, στο οποίο ανήκε για ένα διάστημα. Υπονοούσε συχνά πως ήταν γεννημένος για να γίνει σουρεαλιστής κι έλεγε πως η μόνη διαφορά με τους άλλους σουρεαλιστές ήταν πως αυτός είναι σουρεαλιστής.

Αποτελεί έναν από τους πιο γνωστούς ζωγράφους του 20ού αιώνα και μια πολύ εκκεντρική φυσιογνωμία της σύγχρονης τέχνης τόσο στις εμφανίσεις του όσο και στις δηλώσεις του.

Ο Τζιόρτζιο ντε Κίρικο ήταν ουσιαστικά ο πρώτος ζωγράφος που ενσάρκωσε τα υπερρεαλιστικά ιδεώδη στα έργα του. Βαθιά επηρεασμένος από τον Νίτσε, θεωρείται ο πρόδρομος του υπερρεαλισμού όσον αφορά την ζωγραφική.

Το έργο του χωρίζεται σε δύο περιόδους. Στην πρώτη διαμορφώνει την μεταφυσική ζωγραφική (*pittura metafisica*) και επηρεάζει τους μεταγενέστερους υπερρεαλιστές ζωγράφους και στην δεύτερη κάνει μια στροφή στον κλασικισμό, επηρεασμένος από τους ζωγράφους της Αναγέννησης.

Η πρώτη περίοδος είναι αυτή που θεωρείται άρρηκτα συνδεδεμένη με τον υπερρεαλισμό. Ουσιαστικά ο Ντε Κίρικο εικονίζει αντικείμενα αποξενωμένα από τον πραγματικό τους χώρο και χρησιμοποιεί μονίμως μοτίβα και σύμβολα. Τα ετερόκλητα αντικείμενα που χρησιμοποιεί σε σχέση με τον χώρο (αντικείμενα που δεν ανήκουν στον χώρο) σε συνδυασμό με τους τίτλους που επιλέγει και την γενικότερα αινιγματική αίσθηση που έχουν οι πίνακες του επηρεάζουν έντονα αρκετούς, οι οποίοι βλέπουν στο έργο του ντε Κίρικο ένα είδος αισθητικής πραγμάτωσης.

Φεμινισμός

Ο φεμινισμός του Μεσοπολέμου φέρει τη σφραγίδα της ανάπτυξης του φιλελεύθερου κοινοβουλευτισμού στην Ελλάδα εκείνης της περιόδου. Ο φεμινισμός του Μεσοπολέμου χαρακτηρίζεται από τον Αντώνη Λιάκο ως ένα παράδειγμα διανοητικής, καλλιτεχνικής και κοινωνικής ζωής, το οποίο κρατιέται μακριά από το πολωτικό κλίμα του Διχασμού. Στα χρόνια του μεσοπολέμου επεκτείνει την επιρροή και τη δράση του, και χαρακτηρίζεται

ως ένα μη μαζικό αλλά ταυτόχρονα πολυφωνικό κίνημα, με διαφωνίες τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τις στρατηγικές δράσης του κινήματος.

Χαρακτηριστικά ζητήματα ήταν το αίτημα για εργασία των γυναικών, και το δικαίωμα της ψήφου, εγκαταλείποντας την επιχειρηματολογία της προηγούμενης περιόδου που στηριζόταν στο τρίπτυχο: παράδοση, φιλανθρωπία, εθνικισμός.

Πολλές χώρες άρχισαν να παραχωρούν δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες στα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα, ιδιαίτερα στα τελευταία χρόνια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και τα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο. Οι λόγοι γι' αυτό ποικίλουν, αλλά συμπεριελάμβαναν μια επιθυμία για αναγνώριση των συνεισφορών των γυναικών στον πόλεμο και τη δουλειά τους στη βιομηχανία και παντού στην έλλειψη ανδρών, ενώ επηρεάστηκαν και από την ρητορική και των δύο πλευρών εκείνη την εποχή για να δικαιολογήσουν τις πολεμικές τους προσπάθειες.

Βασική αρχή δεν ήταν άλλη από την ισότητα των 2 φύλων. Κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα εμφανίζονται και οι σουφραζέτες, οι οποίες ξεκίνησαν την δράση τους με εισβολές σε βουλευτικές συνεδριάσεις και συνέχισαν με εμπρησμούς δημοσίων κτηρίων. Ο «Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας», ιδρύεται το 1920, και σηματοδοτεί την έναρξη του φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα και ως μέλος της Διεθνούς Ένωσης για τη Γυναικεία Ψήφο», γνωστής ως «Αλλιάνς», συνδέεται με το διεθνές φεμινιστικό κίνημα. «Ο Αγώνας της Γυναίκας», το περιοδικό του Συνδέσμου εκδίδεται από το 1923, διαμορφώνοντας στις στήλες του ένα συνολικό και σαφές πρόγραμμα για την έξοδο των γυναικών στη δημόσια σφαίρα, ως και το 1936, χρονιά που απαγορεύεται η κυκλοφορία του από το μεταξική δικτατορία.

Ένας πρωτοφανής για τα ελληνικά δεδομένα ακτιβισμός χαρακτηρίζει τις γυναίκες του Συνδέσμου: οργανώνουν δημόσιες εκδηλώσεις, γράφουν κείμενα που εκδίδονται στη σειρά «Φεμινιστική Βιβλιοθήκη», ιδρύουν την «Ανωτέρα Γυναικεία Σχολή» (1921) για την επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών, το ορφανοτροφείο «Εθνική Στέγη» (1922), το «Σύλλογο Προστασίας Κρατουμένων Γυναικών Ανηλίκων» (1925), τη «Σχολή κατασκευής παιχνιδιών και εφηρμοσμένης διακοσμητικής» (1929), συντάσσουν υπομνήματα προς τη Βουλή και συμμετέχουν σε συνέδρια και επιτροπές για την προώθηση της ισότητας στην εργασία και στην εκπαίδευση και τη μεταρρύθμιση του Οικογενειακού Δικαίου.

Ο όρος Σουφραζέτες επινοήθηκε από την εφημερίδα Daily Mail σαν ένας υποτιμητικός χαρακτηρισμός για τα μέλη του κινήματος υπέρ του δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες, το οποίο δραστηριοποιήθηκε στα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα στο Ηνωμένο Βασίλειο, ιδίως δε για συγκεκριμένα μέλη της Κοινωνικής και Πολιτικής Ένωσης Γυναικών)[1]. Ωστόσο, μετά την επανοικειοποίηση της λέξης από πρώην και νυν μέλη του

κινήματος, ο όρος έχασε την αρχική αρνητική σημασία του.

Σπουδαίες προσωπικότητες που αγωνίστηκαν για τα δικαιώματα της γυναίκας

Η Αύρα Θεοδωροπούλου (3 Νοεμβρίου 1880 – 20 Ιανουαρίου 1963) ήταν Ελληνίδα μουσικός, κριτικός και αγωνίστρια. Έγινε περισσότερο γνωστή από τους αγώνες της για την απόκτηση του δικαιώματος ψήφου των γυναικών. Υπήρξε ιδρύτρια και πρόεδρος του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Η Μαρία Δεσύπρη η οποία αργότερα, λόγω του ισχύοντος Αστικού δικαίου περί υποχρεωτικής αλλαγής επωνύμου των υπανδρων γυναικών απέκτησε το όνομα του συζύγου της Σβώλου, ήταν Ελληνίδα αγωνίστρια για τα δικαιώματα της γυναίκας και πολιτικός. Υπηρέτησε ως βουλευτρια με την ΕΔΑ και υπήρξε

σύζυγος του Αλέξανδρου Σβώλου (διαπρεπής Έλληνας νομικός και πολιτικός).

Η Ρόζα Ιμβριώτη, γεννημένη Ρόζα Ιωάννου, ήταν Ελληνίδα παιδαγωγός, πρωτοπόρος της ειδικής εκπαίδευσης, με πλούσια κοινωνική και πολιτική δράση και συμμετοχή στην Εθνική Αντίσταση. Ίδρυσε το Πρότυπο Ειδικό Σχολείο Αθηνών (1937), που αποτελεί την πρώτη επίσημη προσπάθεια στην Ελλάδα για τη συστηματική αγωγή παιδιών με νοητική υστέρηση.

Πίσω από το όνομα Άλκης Θρύλος κρύβεται μια κριτικός του θεάτρου και της λογοτεχνίας, η σύζυγος του ποιητή Κώστα Ουράνη, η Ελένη Νεγρεπόντη, ή όπως έμεινε γνωστότερη, Ελένη Ουράνη. Η ίδια ανέπτυξε περισσότερο τη δράση της την περίοδο του Μεσοπολέμου, χρησιμοποιώντας ένα φιλολογικό ψευδώνυμο, πράγμα που ήταν σύνηθες για την εποχή, όμως η επιλογή ενός ανδρικού ονόματος είχε και συμβολική σημασία. Δήλωνε έστω και έμμεσα, ανεξαρτησία και δυναμισμό. Και όπως μαθαίνουμε από μαρτυρίες ανθρώπων που την γνώρισαν, η Ελένη ήταν μια ασυμβίβαστη φιγούρα που κινούνταν μεταξύ του χώρου της τέχνης και του αγώνα για τα δικαιώματα των γυναικών.

Ψυχανάλυση

Το Εκείνο, το Εγώ και το Υπερεγώ είναι οι τρεις συνιστώσες του μοντέλου για τη δομή του ανθρωπίνου ψυχικού οργάνου στα πλαίσια της δεύτερης τοπικής θεωρίας του Σίγκμουντ Φρόυντ. Σύμφωνα με αυτό το δομικό μοντέλο το Εκείνο αντιπροσωπεύει τα κίνητρα, τα ένστικτα και τις βιολογικές ανάγκες του ατόμου και κατά συνέπεια είναι έμφυτο, το Εγώ αποτελεί το λογικό μέρος που αν και δεν είναι έμφυτο, αναπτύσσεται και καλλιεργείται με την επίδραση της συσσωρευμένης εμπειρίας και τέλος το Υπερεγώ αντιπροσωπεύει όλες τις θετικές ηθικές και κοινωνικές αξίες του ατόμου, αποτελώντας κατά κάποιο τρόπο την ηθική συνείδηση.

